

ЩОДО ЕКОНОМІЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ ГМО-ПОСІВІВ

Я. С. Веремій, студентка

Т. В Мірзоева, к. е. н, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ГМО – це організм, генотип якого було змінено за допомогою методів генної інженерії. Іншими словами, – це такий організм, у ДНК якого введений інший чужорідний ген, який природою йому не призначений, для придбання нових властивостей [1]. ГМО на сьогоднішній день вважаються потенційно небезпечними, хоча шкідливість для людини наукою не доведена, але більшість чомусь відразу ж негативно на це реагують. На жаль, противники ГМО не можуть обґрунтувати свої побоювання на високому науковому рівні, оскільки кількість наукових робіт, які стосуються теми безпеки ГМО, досить обмежена. А ті, хто все ж таки є прибічниками застосування біотехнологій у сільському господарстві стверджують про відсутність певних негативних ефектів для здоров'я людини та про те, що вирощуючи ГМО-рослини значно підвищиться продуктивність сільського господарства й харчової промисловості.

У минулому році в 24 країнах, у тому числі 19 тих, що розвиваються, і 5 промислово розвинених, вирощували ГМ-культури. За даними організації ISAAA, площі зросли в минулому році на 3 % до близько 190 мільйонів гектарів. Протягом останніх шести років країни, що розвиваються, посадили більше біотехнологічних культур, ніж промислово розвинуті країни. У 2018 році 19 країн, що розвиваються, посадили 53 % (100,6 млн. га) глобальних біотехнологічних гектарів, а 5 промислових країн зайняли 47 % (89,2 млн га) частки. Очікується, що ця тенденція продовжуватиметься в наступні роки завдяки збільшенню кількості країн у південній півкулі, які поширюють біотехнологічні культури та здійснюють комерціалізацію нових

біотехнологічних культур, наприклад рису, що переважно вирощується в країнах, які розвиваються.

З 24 країн, які посадили біотехнологічні культури в 2018 році, 18 країн можна розглядати як біотехнологічні мега-країни. США є провідним виробником біотехнологічних культур у всьому світі, який в 2018 році висадив 75 млн га, покривши 40 % світових біотехнологічних культур. Бразилія на другому місці – 50,2 млн га або 26 % світового виробництва [2].

Найбільш розповсюдженими біотехнологічними культурами в 2018 р. були соя, кукурудза, бавовна та ріпак. Незважаючи на те, що посіви біотехнологічної сої займали лише 3 % в загальній структурі ГМО-посівів, вона зберігала високий рівень засвоєння. За даними Stopnois, світова ринкова вартість біотехнологічних культур у 2017 році становила 17,2 млрд доларів США. Для порівняння – в 2016 році вартість біотехнологічних культур становила 15,8 млрд дол., тобто тільки за рік відбулося зростання на 9 %. Очікувані глобальні доходи від збирання комерційного “кінцевого продукту” (біотехнологічне зерно та інші видобуті продукти) більш ніж у десять разів перевищують вартість біотехнологічного насіння [3].

Постійне зростання впровадження біотехнологічних культур пояснюється позитивним впливом технології на навколишнє середовище, здоров'я людей і тварин, а також на поліпшення соціально-економічних умов фермерів. Проте критики продовжують поширювати негативні твердження про біотехнологічні культури, які впливають на регулювання та схвалення. Переваги біотехнологічних культур для фермерів і споживачів залишатимуться доступними лише у випадку постійного впровадження науково обґрунтованих нормативних актів. В останніх увага повинна зосереджуватись на користі ГМО-культур у контексті підвищення продуктивності сільського господарства, збереження навколишнього середовища та сталого розвитку, а головне – забезпечення інтересів тієї частини населення світу, яка зазнає бідності та недоїдання й чекає поліпшення стану свого життя.

Україна офіційно й у публічній площині, на міжнародній арені – країна «без ГМО», проте фактично українська продукція не відповідає даному статусу. Нам необхідно визначитися зі стратегією, назвати речі своїми іменами та почати втілювати стратегічні рішення. Однозначно говорити про те, що ГМО приносить шкоду або користь, не можна. Тому дуже важливо, щоб зберігалася здорове співвідношення звичайної продукції й тієї, в якій містяться генетично змінені організми, щоб у людини залишалася право вибору.

Список літератури

1. Вільнаенциклопедія «*Вікіпедія*» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>
2. Офіційний сайт організації ISAA – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.isaaa.org>
3. Офіційний сайт Cropnosis – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.crop-protection-monthly.co.uk>